

ГЛАГОЛНИТЕ КАТЕГОРИИ ВИД, ВРЕМЕ, НАКЛОНЕНИЕ И ЗАЛОГ В УЧЕБНИЦИТЕ НА ГРЪЦКАТА ОБРАЗОВАТЕЛНА СИСТЕМА

Борис Вунчев

Софийски университет „Св. Климент Охридски“

Резюме. Целта на настоящата публикация е дескриптивно да представи начина, по който се разглеждат глаголните категории вид, време, наклонение и залог в учебните помагала на гръцката гимназиална степен (VII до IX клас в българските училища). Анализирани са седем помагала: една граматика на новогръцкия език и методическите ръководства за учителя, учебниците и учебните тетрадки по новогръцки за първи и втори гимназиален клас. Основното заключение от обзора на тези помагала е, че граматиката, и особено методическите ръководства предлагат едно по-модерно третиране на глаголната проблематика, докато самите учебници, по които работят учениците, се придържат към традиционното описание на глаголната система на новогръцкия език.

Ключови думи: новогръцки език; аспект; спрежение; наклонение; залог

1. Цели и обект на изследването

Целта на настоящото изследване е да представи по дескриптивен начин подходът в гръцките учебници при разглеждането на глаголните категории вид, време, наклонение и залог¹⁾. Обект на изследването са учебните материали за преподаване на новогръцки в гръцките училища. При подбора на изходния материал селектирахме седем помагала: граматика (обща за трите класа на гимназиалната степен²⁾), методически ръководства за учителите, учебници и учебни тетрадки за първи и втори клас на същата образователна степен. Този подбор се определя от факта, че в трети гимназиален клас тези категории не се разглеждат, същото важи и за трите класа на лицея (X до XII клас в българските училища). В началния курс (I до VI клас на „общинското училище“, класове I до VI в българските училища) тези глаголни категории са застъпени, но твърде опростено и така поради липсата на теоретична дълбочина третирането им не представлява интерес. При представянето на материала точно се придържаме към лингвистичната терминология, използвана от авторите³⁾. При цитирането на учебните материали не посочваме годината на издаване, тъй като тя не е налична в самите книги.

2. Обзор на разглеждането на глаголните категории вид, време, наклонение и залог

Граматика на новогръцкия език за гимназиалната степен (нататък ГГС). Граматиката е обща за трите класа на гимназиалната степен. Основните глаголни категории се представят в морфологичен план на с. 74 – 76. Като основни категории на глагола се извеждат диатезите, залозите, времената, наклоненията, характерът на действието⁴⁾, числата и лицата.

Диатезата се определя като „свойството на глагола, от което се вижда дали подлогът действа, страда или просто се намира в някакво състояние“.

Залогът се определя като „групи морфологични форми на глаголите“. Разграничават се два залога: активен и пасивен. Критерият за активен и пасивен залог са окончанията за сегашно време в единствено число и индикатив. Глаголите, които имат само пасивен залог, се наричат депонентни и според някои граматически съчинения те имат пасивен залог, но имат активна диатеза и се използват като транзитивни с директен обект в акузатив.

Наклоненията се определят като „формите, които получава глаголът, за да се изрази позицията на говорещия спрямо това, което означава глаголът“. Въвежда се понятието „модалност“, като му се дава следното определение: „семантични функции, които показват субективната позиция на говорещия“. Наклоненията, които имат отделни морфологични форми за различните лица на глагола, се наричат лични: индикатив, конюнктив и императив. Нелични пък са наклоненията, които нямат отделни морфологични форми за различните лица на глагола, а именно инфинитивът и причастието.

Времената се определят „като морфологични форми на глагола, с които се изразява кога се случва това, което означава глаголът“. Времената се обособяват в три групи: сегашни (сегашно време и перфект), минали (имперфект, аорист и минало предварително) и бъдещи (кратко бъдеще, продължително бъдеще и бъдеще предварително). Отбелязва се също, че темпорална ориентация изразяват главно индикативните форми.

Характерът на действието се определя като „морфологична категория, която се отнася до начина, по който говорещият представя това дали действието, което изразява глаголът, се представя като цялостно, протичащо, уникално събитие и т.н.“. По-нататък по отношение на характера на действието в индикатив се разграничават три вида времена: а) продължителни (сегашно време, имперфект и бъдеще продължително); б) моментни (аорист и кратко минало); и в) перфектни (перфект и бъдеще предварително). В конюнктив се разграничават сегашен конюнктив, наричан още продължителен конюнктив, аористен конюнктив, наричан и кратък конюнктив, и перфектен конюнктив. В императив се разграничават сегашен императив, наричан още продължителен императив, и аористен императив.

В друга част на граматиката (ГГС: 123 – 130) за разлика от предишната (с. 74 – 76), където според авторите на граматиката интересуващите ни глаголни категории

са разгледани от морфологична гледна точка, те се разглеждат от гледна точка на функцията им и синтаксиса.

Диатези и залози. На първо място се разглеждат паралелно диатезите и залозите, като залозите се определят като „групи морфологични форми“, а диатезите – като „свойството на глагола, от което се вижда дали подлогът действа, страда или просто се намира в някакво състояние“. Диатезите са четири: активна, пасивна, медиална и неутрална. Отбелязва се, че диатезите са семантична и синтактична категория. Въпреки че термините „активен“ и „пасивен“ се среща и при залозите, и при диатезите, няма пълно покриване между морфологичното изразяване и семантико-синтактичните особености. Така има глаголи, които имат активна морфология, но пасивна или медиална диатеза, и други, които имат пасивен залог и деятелна диатеза. Следват определенията на отделните диатези.

Глаголни времена в индикатив. В частта за времената се повтарят определенията за глаголно време, дадено по-горе в граматиката (ГГС: 75), и делението на сегашни, минали и бъдещи времена. Отбелязва се, че времената са тясно свързани с характера на действието. Нататък се разглежда семантиката на всяко едно време, като се отбелязват и някои особени употреби на глаголните времена. За сегашно време освен основното значение се отбелязват и генеричното сегашно време, гномическото сегашно време и сегашното време вместо бъдеще. Перфектът тук вече се определя като време, което изразява действие, случило се преди момента на говорене, чийто резултат продължава да е в сила в настоящето, често се заменя от аорист и затова може да се счита за минало време. Аористът се определя като време, което означава, че едно действие е станало и приключило в миналото. Отбелязват се и специфични употреби като гномически аорист и аорист вместо бъдеще. Миналото предварително освен основната си употреба да изразява действие, случило се в миналото, преди да започне друго действие, се използва и за много отдалечени във времето събития без връзка с други действия или с модална функция с предглаголен маркер *θα* ‘ще’. Краткото бъдеще освен изразяването на действие, което ще се случи и ще приключи в някакъв бъдещ момент, може да се използва и вместо сегашно време или вместо аорист.

Наклонения и модалности. Разширява се понятието модалност, като се въвеждат двата основни вида модалности: епистемична и деонтична. Авторите разглеждат двата вида модалности заедно с наклоненията, като аргументират този избор с това, че и наклоненията, и особено личните изразяват модалности. Т.нар. лични наклонения се определят по следния начин: индикативът се определя като наклонение, което „по правило изразява едно реално и сигурно действие или състояние“. Конюнктивът по правило изразява целта, вероятното и желаното. Императивът може да изразява заповед, молба и др. Интересен е анализът на т.нар. нелични наклонения. Докато в морфологичната част за глаголните категории (ГГС: 75) причастията са само две: за активен залог несклоняемата форма на *(ο/ὁ)-υτας* и в пасивен залог с форми за всички родове на *-μένοϛ, -η*, то тук вече се появява още едно причастие,

а именно склоняемото причастие за сегашно време в пасивен залог. Добавени са и още няколко причастия.

След анализа на наклоненията в граматиката се предлага обобщение на лексикалните и морфологичните средства за изразяване на модалността и семантиката на двете основни модалности със съответни примери.

В рамките на епистемична модалност се разграничават следните семантични полета: условие, потенциалност, вероятност и сигурност. В рамките на деонтичната модалност се разграничават следните семантични полета: желание, пожелание, намерение, задължение.

Характер на действието. В частта за характера на действието след цитирането на определението от морфологичната част се споменава другият традиционен термин за тази категория – τρόπος ‘начин’, и се въвежда за първи път модерният и установен вече в гръцката лингвистика термин ὁψη ‘вид’. Отново глаголните видове са три както в морфологичната част, но тук термините са подменени, като първо се дават модерните термини за „характерите на действието“, а после в скоби се описва семантиката на съответния глаголен вид: несвършен (или продължителен-повторителен) характер на действието, свършен (кратък-моментен) характер на действието и перфектен характер на действието.

Първи гимназиален клас (VII клас в българските училища)

*Методическо ръководство за първи клас на гимназиалната степен (нататък МР1)*⁵⁾ Интересуващите ни глаголни категории се разглеждат на с. 71 – 75.

В тази част се дава определение на глагола – „глаголът изразява едно действие или състояние“, и се цитира директно източникът (Holton et al, 1999: 111). Морфологията на глагола е организирана около две оси: времето и характера на действието, и включва голям брой окончания, които изразяват различни граматически категории, например лице, число, залог/диатези (Kleriss & Babiniotis, 1999: 122). Така първото голямо разграничение, което трябва да се направи, е между основа и окончания.

След разглеждане на функцията на окончанията във връзка с глаголните основи се отбелязва, че глаголните основи са видови по своята морфологична същност. Те „изразяват характера на действието в активен и пасивен залог“ и са три: основа за несвършен характер на действието, основа за свършен характер на действието в активен залог и основа за свършен характер на действието в пасивен залог.

Грамматическите категории време и характер на действието са тези, които ръководят глаголната система на новогръцки и те са взаимно свързани (Holton et al, 1999: 112). Цитират се определенията на Клерис и Бабиниотис за време и вид: „време наричаме локализирането на всяко събитие (действие или състояние) върху дадена точка от времевата ос (минало, настояще, бъдеще)“ и „граматичен характер на действието наричаме зрителния ъгъл, през който говорещият вижда събитието във връзка с вътрешния му темпорален състав (Kleriss & Babiniotis, 1999: 63 – 64).

По-надолу се обобщава частта от граматиката на Клерис и Бабиниотис за глаголното време с акцент върху връзката между глаголното време и темпоралния план. За сегашното време се отбелязва, че то има функция не само да поставя събитието в даден темпорален план, но и да го представя като повторително. За перфектните времена – перфект, минало предварително и бъдеще предварително, се отбелязва, че те имат специални функции. Минало предварително и бъдеще предварително поставят едно събитие в линия на предходност спрямо друго събитие в миналото или бъдещето съответно. Отделно минало предварително има функцията да изразява отдалечено минало без връзка с друго минало събитие. За перфекта се казва, че има връзка и с настоящето, защото често поставя акцент върху резултата от действие, случило се в миналото. Отбелязва се, че замяната на перфект с аорист не е винаги възможна. Също перфектът не се комбинира с адвербиали, които изразяват изцяло минал момент без връзка с настоящето.

За характера на действието се отбелязва, че то изразява начина, по който се гледа събитието, и зрителния ъгъл, през който се гледа. Говорещият може да гледа събитието в цялост или в развитието му, ако се интересува от вътрешния му състав. Това различно „гледане“ се осъществява чрез използването на различни глаголни основи: основа за сегашно време и основа за аорист (Holton et al., 1999: 113; Kleriss & Babiniotis, 1999: 76). Подчертава се субективността на категорията във връзка с избора на говорещия как да представи събитието. Тази субективност обаче се ограничава от употребата на определени адвербиали, например за неограничена повторителност, които налагат избора на несвършен характер, а тези за ограничена повторителност – на свършен характер на действието, привеждат се и примери (MP1: 73). Субективността на категорията се ограничава и от лексикалното значение на глаголите (Kleriss & Babiniotis, 1999: 80 – 81).

В частта за залог и диатеза диатезата се определя като „начина, по който глаголът се разполага във връзка със субекта си“. Диатезата се свързва с възможността говорещият да гледа връзката между глагола и субекта през три перспективи: активна, пасивна и медиална диатеза. Тези различни синтактични и семантични перспективи се изразяват и морфологично с различни набори окончания съответно за активен и пасивен залог. Морфологичното разграничение обаче само частично съвпада с диатезата. Нататък се предлага анализ на връзката между залог и диатеза. Глаголната лексика в новогръцки се поделва на две групи: а) глаголи, които имат активни и пасивни форми, и б) глаголи, които имат форми само за един залог: активен или пасивен. Пасивната диатеза проектира съобщението от гледната точка на пациента или експеримента, а агентът има периферна роля и затова често се изпуска. В медиалната диатеза субектът едновременно влияе върху действието и същевременно се влияе от него, т.е. едновременно е агент и пациент (изразяване на рефлексивност или реципрочност (Kleriss & Babiniotis, 1999: 277 – 82).

Учебник по гръцки език за първи клас на гимназиалната степен (У1) и работна тетрадка по новогръцки език за първи клас на гимназиалната степен (РТ1)

На с. 84 – 95 се разглежда темата „Ролята и функцията на глагола“. С определени разлики без особено спазване на реда в сбит вид с примери и упражнения се повтаря казаното в граматиката при морфологичното разглеждане на четирите глаголни категории (ГГС: 74 – 76) и при синтактико-семантичното им разглеждане (с. 123 – 130)⁶⁾. Работната тетрадка по новогръцки език за първи клас на гимназиалната степен (РТ1: 48 – 50) предлага упражнения, разработени на база третирането на четирите глаголни категории в учебника.

Втори гимназиален клас (VIII клас в българските училища)

Методическо ръководство за първи клас на гимназиалната степен (нататък МР2)

В раздел 2 се съдържа теоретична част за наклонения и времена (МР2: 23 – 27).

Употребата на наклоненията в главни изречения се отделя от тази в подчинени изречения. Цитира се директно параграф от граматиката на Холтън и др. 1999 с определение на наклонението. Отбелязва се, че разграничението на наклоненията е или морфологично чрез окончания, или чрез лексико-синтактични средства, а именно маркери пред глаголната форма. В новогръцки има три формално диференцирани наклонения: индикатив, конюнктив и императив.

Основната функция на императива не е да описва ситуациите, а да ги представя като желани, плод на стремеж и т.н. Конюнктивът може да изразява и заповед, противопоставяне, позволение и пр. Изразява се с маркери *va* ‘да’ или *as* ‘нека’.

Императивът се ограничава морфологично до форми само за второ лице. Дискутират се и другите му морфологични ограничения и заместването на формите му от конюнктивни форми. Разглеждат се и модалните значения на маркерите *va* ‘да’, *as* ‘нека’ и *tha* ‘ще’.

Частта за глаголното време е надстройка към казаното за категорията в МР1. Така, без да се цитира определение, се разглеждат второстепенни употреби на времената изцяло по Холтън и др. 1999. За сегашното време се отбелязва наративната функция вместо минали времена, т.нар. историческо сегашно време, употребата при спортни коментари и употребата за изразяване на скорошни бъдещи действия. За аориста се отбелязват резултативно значение, някои модални употреби и употребите вместо бъдеще време. Модални употреби се отбелязват и за бъдеще време. За перфекта авторите отново настояват, че в повечето случаи е еквивалентен на аорист, особено ако описва действие с последствия в настоящето, като разликата между двете времена се очертава на база на това, че перфектът подчертава повече сегашната референция, а аористът подчертава завършеността на действието. За минало предвабително за първи път в сравнение с разгледаните помагала за първи клас на гимназията и граматиката (ГГС) се извежда функцията да замества аорист в

изречения с наречия с референция към конкретен момент в миналото. За бъдеще предварително се отбелязва възможността за модални употреби.

В раздел 3 (MP2: 38 – 40) в теоретичен план се разглеждат залозите. За залога се казва, че глаголите в новогръцки имат два комплекта окончания, които се свързват с категорията залог – за активен и за пасивен залог, като често глаголите имат форми и за двата залога. В този случай обичайната употреба на активния залог е да означава субект, който извършва действие, а на пасивния залог – да означава субект, който приема дадено действие. Не всички глаголи обаче влизат в тази схема: има глаголи, които имат само едната парадигма (активна или пасивна) или при които активът и пасивът не кореспондират със семантиката действие – приемане на действие съответно. Затова се предлага активният и пасивният залог първо да бъдат ограничени до една формална диференциация и после да се пристъпи към различните значения на всяка от тях. Така в раздела за активния залог се обособяват в отделни групи транзитивни глаголи, които нямат пасивен залог, глаголи в активен залог със статално значение, глаголи с активен залог без пасивни форми, които нямат активно значение, когнитивните глаголи и неергативни и ергативни глаголи, описани като „глаголи с активен залог, които се срещат както в транзитивни, така и в интранзитивни структури“. В раздела за пасивния залог се отбелязва, че той се използва, за да се фокусира изказването върху резултата от действието, и че употребата му е по-честотна в официалните регистри: научен или журналистически дискурс. Друга функция на пасива е фокусирането върху обекта на действието. В края на частта за залога се разглеждат накратко и депонентните глаголи.

Глаголните диатези се третира в раздел 4 (MP2: 47 – 49). Отбелязва се, че честото диатеза се бърка със залога. Диатезите са четири, като за медиалните глаголи се предлага допълнително деление на медиални рефлексивни, медиални косвени и медиални и реципрочни. Специално внимание е отделено на конструкциите за изразяване на логическия подлог.

Учебник по гръцки език за първи клас на гимназиалната степен (У2) и работна тетрадка по новогръцки език за втори клас на гимназиалната степен (PT2)

В духа на теоретичните разяснения в ръководството за учителя и с определени изменения в учебника и тетрадката се третират в опростен вид аспектите на глаголната проблематика, свързана с наклонение време, залог и диатеза.

3. Заключение

Основното заключение от обзора на седемте учебни помагала е, че граматиката, и особено методическите ръководства предлагат един по-модерен ракурс към глаголната проблематика, докато самите учебници, по които работят учениците, се придържат към традиционното описание на глаголната система на новогръцкия език – подход, който, макар и вероятно дидактически оправдан, крие риска от конфликт не само със съвременните достижения на гръцката лингвистика, но и със самата езикова реалност.

БЕЛЕЖКИ

1. Анализ и критични бележки на подхода към четирите глаголни категории ще предложим в друго изследване. Критичен анализ на конкретни аспекти от подхода към вида, времето, наклонението и залога в новогръцки предлагат и някои гръцки лингвисти, вж. индикативно Цангалидис, 2015; и Цангалидис 2017.
2. Задължителното според конституцията на Република Гърция основно образование обхваща „общинско училище“ (δημοτικόσχολείο) с шест класа и „гимназия“ (γυμνάσιο) с три класа (класовете от VII до IX в българските училища). „Общинското училище“ е част от първата образователна степен, а „гимназията“ – от втората образователна степен, чиято втора част е т.нар. лицей (λύκειο), отново с три класа, вж. Гугуси, 2015: 52 – 56.
3. Въпросът за лингвистичната терминология, застъпвана в анализираната тук учебна литература, ще бъде плод на допълнителен анализ. Важно е още сега да отбележим, че новогръцката терминология се характеризира с нехомогенност, дължаща се както на възприемането на остаряла терминология, употребявана за анализа на старогръцки и предишния новогръцки езиков стандарт катаревуса, така и на терминологична вариация, резултат от калкирането по различен начин на основно английски лингвистични термини, вж. индикативно Ксидопулос, 2002, Ксидопулос; 2003; и Ксидопулос & Павлаку, 2009.
4. Това е един от остарелите термини за вид на глагола.
5. Като теоретично помагало в методическите ръководства за учителите по правило се цитират източниците на една или друга научна теза, както и се цитират цели пасажии от описания на новогръцкия език и научни съчинения по гръцка лингвистика.
6. Разликите в представянето на материала в граматиката и методическите ръководства за учителите, от една страна, и в учебниците представлява особен интерес и ще бъдат описани в отделен, аналитичен и критичен прочит на съдържанието на граматиките, учебниците и методическите ръководства в гимназиалната степен на гръцките училища.

Анализирани граматики, методически ръководства, учебници и учебни тетрадки

ГГС = Граматика на новогръцкия език за гимназиалната степен

Χατζησαββίδης, Σ., Α. Χατζησαββίδου. Γραμματική Νέας Ελληνικής Γλώσσας Α', Β', Γ' Γυμνασίου. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

Първи гимназиален клас

MP1 = Методическо ръководство за първи клас на гимназиалната степен

Αγγελάκος, Κ., Ε. Κατσαρού&Α. Μαγγανά. Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου. Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

Υ1 = Учебник по гръцки език за първи клас на гимназиалната степен

Αγγελάκος, Κ., Ε. Κατσαρού&Α. Μαγγανά. Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

ΡΤ1 = Работна тетрадка по новогръцки език за първи клас на гимназиалната степен

Αγγελάκος, Κ., Ε. Κατσαρού&Α. Μαγγανά. Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου. Τετράδιο εργασιών. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

Втори гимназиален клас

ΜΡ2 = Методическо ръководство за втори клас на гимназиалната степен

Γαβριηλίδου, Μ, Π. Εμμανουηλίδης&Ε. Πετρίδου-Εμμανουηλίδου. Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου. Βιβλίο εκπαιδευτικού. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

Υ2 = Учебник по гръцки език за втори клас на гимназиалната степен

Γαβριηλίδου, Μ, Π. Εμμανουηλίδης&Ε. Πετρίδου-Εμμανουηλίδου. Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

ΡΤ2 = Работна тетрадка по новогръцки език за втори клас на гимназиалната степен

Γαβριηλίδου, Μ, Π. Εμμανουηλίδης&Ε. Πετρίδου-Εμμανουηλίδου. Νεοελληνική Γλώσσα Β΄ Γυμνασίου. Τετράδιο εργασιών. Αθήνα: Ινστιτούτο Τεχνολογίας Υπολογιστών και Εκδόσεων «Διόφαντος».

REFERENCES

- Γουγούση, Α. (2015). Η πρωτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα και στη Γερμανία – μια συγκριτική προσέγγιση. Πτυχιακή εργασία. Αλεξανδρούπολη: Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης.
- Κλαίρης, Χ., Γ. Μπαμπινιώτης. (1999). Γραμματική της Νέας Ελληνικής. Τ. II. Το Ρήμα. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.
- Ξυδόπουλος, Γ. (2002). Προβλήματα Απόδοσης των Γλωσσολογικών Όρων από την Αγγλική στην Ελληνική. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, 22, 495 – 506.
- Ξυδόπουλος, Γ. (2003). Μεταφράζοντας ένα επιστημονικό σύγγραμμα: δυσκολίες και πιθανές λύσεις. (σσ.740 – 751). Στο: *Πρακτικά του Διεθνούς Συνεδρίου «Μεταφράζοντας στον 21ο Αιώνα: Τάσεις και Προοπτικές»* του Τμήματος Γαλλικής Γλώσσας & Φιλολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. Θεσσαλονίκη: University Studio Press.

- Ξυδόπουλος, Γ., Μ. Παυλάκου. (2009). Η διαχείριση της ορολογίας της γλωσσολογίας σε δυο μονόγλωσσα συγχρονικά λεξικά της νέας ελληνικής: μια πρώτη κριτική αποτίμηση (σσ. 1063 – 1077). Στο: Baltazani, M., G. Giannakis, A. Tsangalidis & G. Xydopoulos. *Proceedings of the 8th International Conference on Greek Linguistics* (Ioannina, Greece, 30 August – 2 September 2007). Ιωάννινα.
- Holton, D., P. Mackridge, E. Φιλίππáκη-Warburton. (1999). Γραμματική της Ελληνικής γλώσσας. Αθήνα: Πατάκης.
- Τσαγγαλίδης, Α. (2015). Στα όρια του χρόνου και της έγκλισης: περιγραφές προβληματικών περιπτώσεων της ελληνικής. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, 35, 556 – 565.
- Τσαγγαλίδης, Α. (2017). Οι νεοελληνικές εγκλίσεις και η τυπολογία της έγκλισης. *Μελέτες για την ελληνική γλώσσα*, 37, 701 – 712.

THE VERBAL CATEGORIES ASPECT, TENSE, MOOD AND VOICE IN THE EDUCATIONAL BOOKS OF THE GREEK EDUCATIONAL SYSTEM

Abstract. The aim of this paper is to present the way in which the verbal categories aspect, tense, mood and voice are treated in the educational books of the Greek Middle School, called “Gymnasium” (7th to 9th Grade in the Bulgarian schools). We analyzed seven books: one grammar of Modern Greek and the methodological guides for the teachers, the textbooks and the workbooks for the 1st Grade and the 2nd Grade of the Middle School (Gymnasium). The main conclusion of the review of these teaching materials is that the grammar and the methodological guides for the teachers offer more modern treatment of the Modern Greek verbal system, while the textbooks adhere to the traditional description of the verbal system.

Keywords: Modern Greek; aspect; tense; voice; mood

✉ **Assoc. Prof. Boris Vunchev, DSc.**

Department of Classics

Faculty of Classical and Modern Philology

Sofia University

15, Tsar Osvoboditel Blvd.

1504 Sofia, Bulgaria

E-mail: bvunchev@uni-sofia.bg